

• ریسک بازار

ریسک بازار یا ارزش در معرض ریسک بازار، می‌تواند به‌عنوان احتمال خطر مربوط به عدم قطعیت درآمدهای پرتفوی معاملاتی یک موسسه مالی به‌واسطه تغییر در شرایط بازار شامل قیمت دارایی، نرخ بهره، نوسانات بازار و نقدینگی بازار تعریف شود. ریسک بازار زمانی به وجود می‌آید که موسسه مالی به‌طور فعالانه به خرید و فروش دارایی، بدهی و اوراق مشتقه مبادرت می‌نماید نه هنگامی که اقلام مذکور را برای مقاصد سرمایه‌گذاری بلندمدت، تأمین مالی و مصون‌سازی نگهداری می‌کند.

• سیاست‌ها و رویه‌های مدیریت ریسک بازار:

بانک سامان معتقد به مدیریت فعال ریسک بازار است لذا از ساختار منسجمی برای مدیریت ریسک بازار برخوردار است. در این ساختار، هیئت‌مدیره، کمیته عالی مدیریت ریسک، کمیته منابع و مصارف (تخصیص)، کمیسیون عالی اجرایی، کمیسیون سرمایه‌گذاری، مدیر امور سرمایه‌گذاری، مدیریت امور بین‌الملل و اداره ریسک مهم‌ترین نقش‌ها را دارند. فلسفه بانک سامان در مدیریت ریسک بازار، شناسایی، محدود کردن، نظارت و مدیریت ابعاد مختلف ریسک با هدف حفظ ارزش دارایی‌ها و جریان‌های درآمدی است به گونه‌ای که منافع سپرده‌گذاران و سهامداران لحظ گردد. در این راستا راهبردها و سیاست‌های زیر لحاظ می‌شود:

- ✓ بانک خطرپذیری سرمایه ناشی از ریسک بازار هر خدمت یا فعالیت جدید در زمینه‌های مرتبط را مدیریت خواهد کرد.
- ✓ براساس رکن اول مقررات کمیته بال، بانک در هر زمانی سرمایه کافی نگهداری خواهد کرد.
- ✓ بانک یک چارچوب ریسک بازار منتشر خواهد نمود که طبق آن ساختار محدود موقعیت باز ارزی را اندازه‌گیری می‌نماید.
- ✓ آیین‌نامه ریسک بازار (براساس رهنمود بانک مرکزی و کمیته بین‌المللی بال) به اجرا در می‌آید.
- ✓ در صورت لزوم در حدود مصوب هیأت‌مدیره در خصوص ریسک بازار بازنگری به عمل می‌آید.
- ✓ گزارش نقض حدود به مقامات بالاتر ارایه می‌شود.

• روش سنجش ریسک بازار:

براساس سیاست‌های فوق، خطی مشی بانک سامان منجر به ریسک‌های بازار ذیل می‌شود:

ریسک نرخ ارز: ریسک ناشی از نوسانات نرخ ارز و تاثیر آن بر ارزش داراییها و بدهیهای ارزی به پول رایج ملی را گویند.

ریسک نرخ ارز از یک موقعیت باز کوتاه مدت یا بلندمدت در یک ارز خارجی ناشی می‌شود.

ریسک سهام: ریسک ناشی از نوسانات قیمت سهام و تاثیر آن بر ارزش پرتفوی سهام بانک را گویند. به این منظور واحدهای مرتبط با این ریسک، بر فرایند مدیریت ریسک بازار شامل شناسائی، اندازه گیری، نظارت و کنترل مشارکت دارند. لذا با اتخاذ تصمیمات بهینه ریسک و بازده به کاهش نوسان عملکرد اجرائی کمک می نمایند. برای ارزیابی ریسک بازار سهام ارزش در معرض خطر کل پرتفوی سهام با سطح اطمینان ۹۹٪ محاسبه می شود. بر اساس مقررات بال ۲ و مستند بانک مرکزی در مورد ریسک بازار از رویکرد شبیه سازی تاریخی برای محاسبه سرمایه موردنیاز جهت پوشش ریسک پرتفوی سهام استفاده می شود.

❖ ارزش:

✓ مدیریت امور بین الملل و به صورت تخصصی اداره معاملات ارزی تصمیم گیری در حدود مجاز مبادلات را بر عهده دارند.

✓ در مواردی در کمیسیون های هفتگی بین الملل رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل بر اساس رویکردهای خاص و کلان بانک تصمیماتی را وارد می نمایند.

اما در خصوص ریسک بازار ارز، وضعیت بازاری برای کل پرتفوی و همچنین میزان وضعیت باز مثبت / منفی هر یک از ارزها و میزان سرمایه موردنیاز برای پوشش ریسک ارز و ارزش در معرض خطر پرتفوی ارزی نیز از رویکرد شبیه سازی تاریخی استفاده می شود. وضعیت بازاری یک ارز عبارت است از ارزش مطلق مجموع ارقام زیر:

الف- معادل ریالی مابه التفاوت بین دارایی ها و بدهی های ارزی به هر ارزی که در بالای خط ترازنامه ثبت می شود.

ب- معادل ریالی مابه التفاوت بین تعهدات بانک و تعهدات مشتریان به هر ارزی که در حساب های زیرخط ترازنامه ثبت می شود.

بر اساس آیین نامه بانک مرکزی حد مجاز وضعیت بازاری برای هر ارز (مثبت یا منفی) حداکثر به میزان ۱۵ درصد سرمایه پایه بانک است و حد مجاز وضعیت بازاری مثبت تمامی ارزها حداکثر به میزان ۳۵ درصد سرمایه پایه بانک و حد مجاز وضعیت بازاری منفی تمامی ارزها حداکثر به میزان ۳۰ درصد سرمایه پایه بانک است.

• محدودیت های ریسک بازار

با توجه به شرایط محیطی منابعی که می تواند به بانک سامان ریسک بازار تحمیل کند عبارتند از:

✓ سهام و اوراق بهادار:

بانک سامان در خصوص معاملات سهام و اوراق بهادار قائل به حدود زیر است:

- مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و باواسطه هر بانک در اوراق بهادار منتشره از سوی اشخاص حقوقی، نباید از ۴۰ درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.
- مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و باواسطه هر بانک در اوراق بهادار منتشره از سوی هر شخص حقوقی، نباید از ۱۰ درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.
- مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و باواسطه هر بانک در اشخاص حقوقی خارج از بورس، نباید از ۵ درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.
- مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و باواسطه هر بانک نباید از ۲۰ درصد سرمایه مندرج در اساسنامه شخص حقوقی مزبور تجاوز نماید.
- مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و باواسطه هر بانک در سهام نباید از ۴۹ درصد سرمایه مندرج در اساسنامه اشخاص حقوقی سرمایه پذیر تجاوز نماید.
- بانک مجاز نیست در هیچ زمان بیش از یک درصد سهام بانک دیگری را در داخل کشور دارا باشد.
- هرگونه سرمایه‌گذاری بانک در مؤسسات اعتباری دیگر (اعم از داخل و یا خارج از کشور) از سرمایه پایه آن کسر می‌گردد.
- بانک ملزم است در اساسنامه اشخاص حقوقی که در تأسیس آن‌ها مشارکت می‌کند، صراحتاً قید نماید که آن‌ها مجاز به خرید سهام بانک - شرکت مادر نمی‌باشند. همچنین بانک مجاز نیست ترتیبات خرید سهام خود را از طریق شرکت‌های تحت نفوذ خود فراهم نماید.
- سرمایه‌گذاری بی‌واسطه‌ی بانک در سرمایه شرکت‌های خارجی (مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم) علاوه بر رعایت حدود مقرر، مستلزم کسب مجوز از بانک مرکزی ج.ا.ا است.
- سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت منتشره و یا تضمین‌شده از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی ج.ا.ا از شمول این ماده مستثنی بوده، تابع سیاست‌های بانک مرکزی ج.ا.ا است.

✓ ارزش:

بانک سامان در خصوص فعالیت‌های ارزی قائل به حدود زیر است:

- وضعیت باز برای هر ارز (مثبت یا منفی) حداکثر به میزان ۱۵ درصد سرمایه پایه بانک.
- وضعیت باز مثبت برای مجموع ارزها حداکثر به میزان ۳۵ درصد سرمایه پایه بانک.
- وضعیت باز منفی برای مجموع ارزها حداکثر به میزان ۳۰ درصد سرمایه پایه بانک.

• نسبت تعهدات و بدهی‌های ارزی به دارایی‌های ارزی حداکثر به میزان ۱۵۰ درصد.

• میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار:

میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار برابر ۱۰,۹۲۱,۸۶۶ میلیون ریال می‌باشد.

• میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار به تفکیک ارزش سهام :

برحسب میلیون ریال

ریسک بازار سهام	۷,۳۶۷,۲۴۱
ریسک نرخ ارز	۳,۵۵۴,۶۲۵
مجموع	۱۰,۹۲۱,۸۶۶